

בס"ד. ש"פ וישב, כ"א כסלו, ה'תשח"י

(הנחה בלתי מוגה)

פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד¹. ומבאר בזה אדמו"ר הזקן וז"ל²: הענין הוא מעלת נתינת הצדקה וגמ"ח אשר עומדת לעד יותר מכל אהוי"ר ודביקות, וכמה שכתוב³ גופין תקינת לון ואתקריאת בתיקונא דא חסד כו', הענין הוא, כי נגד א"ס גם אצילות בכלל צריך להיות מקודם צמצום ומקום פנוי ואחר כך ע"י דילוג נתגלה הארת קו"ח, כי עצמותו סוכ"ע אף לאצי' לא הי' יכול לבוא שום התגלות אורו על ידי השתלשלות עו"ע, אשר עצמותו ואורו הוא א"ס ממש ולא שייך שום עשר ספירות, ולבעבור זה נק' כל האצי' רק בשם אפיקת עשר תיקונין גם בחי' גופין תקינת לון, אשר הם כלים להשראת אוא"ס ב"ה על ידי דילוג אחר ההסתר וצמצום עצמותו, אז ע"י דילוג נתגלה הארת קו"ח בע"ס דאצי', וע"י אהבה ודביקות מישראל ניתוספו אורות באצי', אבל מ"מ השראת אוא"ס הוא בעשר ספירות דאצי' אשר הם בחי' כלים וגוף נגד אוא"ס ב"ה השורה בתוכם. ולא זהו כוונת וראשי' עלה ברצונו הטוב להטיב לברואיו, שיהי' התגלות אורו וזיוו למטה ממש, שיהי' חסד דרועא ימינא למטה בעולם העשי' ממש, והי' הגוף ודרועא ימינא יהי' כלי למטה ג"כ בעולם עשי' להשראת אורו א"ס. ודבר זה לא יבוא אף ע"י התפשטות הגשמיות, וכל הדביקות שיהי' לא יבוא לידי התגלות כזה ע"י אתעדל"ת ואהוי"ר, והנשמה קודם בואה לגוף הי' ג"כ דבוק, והאופנים וחיות מתנשאים וכו", ומה שבאה התגלות והוספות אורות באצי' לבד, אין נגמר כוונת המחשבה וטובו שעלה ברצונו להטיב לברואיו דווקא, ובאצי' בלא זה איהו וגרמוהי חד. אכן ע"י חסד וצדקה בארץ, פזר נתן לאביונים, ע"י שמשפיע ומחי' למאן דלית לי' מגרמי', ע"י גורם שיומשך וישרה אוא"ס למטה ממש, ויהי' חסד דרועא ימינא בעולם עשי' ממש. כי להיות תחה"מ שיקום הגוף

(1) תהלים קיב, ט.

(2) בד"ה פזר נתן במאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ז"ל [שיצא-לאור ביו"ד כסלו השתא] ע' נדנח (ד"ה זה עם הגהות הצ"צ נדפס באוה"ת במדבר כרך ד ע' א'תפו ואילך.

ביאורי הזהר שלו ח"א ע' תסג). וראה גם ד"ה ולהבין כו' פזר נתן תרמ"ב פ"ו ואילך. פי"ד-ט"ו.

(3) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

(4) ברכת יוצר.

מהקבר ויחי', צ"ל התגלות למטה ממש, לכן נאמר על זה צדקתו עומדת לעד, כי הצדקה שעושים ישראל עומדת בפ"ע עד לעתיד, ואז יבוא בהתגלות, ע"י הפיזור שנתן לאביונים, יהי' ג"כ למטה חסד דרועא ימינא בגוף גשמי, החסד אלקי' יהי' דרועא ימינא גם למטה, ולא כמו שהוא עד התחי' שיש התגלות אלקות בע"ס דאלקי' דעשי', וזהו אף בלי מעשה התחוננים, אכן שיהי' חסד דרועא ימינא בהתגלות ממש בעולם עשי', זהו א"א להיות בלעדינו, על ידי צדקה וגמ"ח שעושים להחיות למאן דלית לי' מגרמי', ממשיכים למטה בעולם עשי' התגלות אלקות ממש כו'. וזהו עומדת לעד, כהיום עומדת עד לעתיד שיבא בהתגלות הצדקה וחסד. וזהו סוף מעשה במחשבה תחלה עלה ברצונו הטוב להטיב לברואיו ממש למטה ממש. וזהו זרעו לכם לצדקה, בעת שעושים הצדקה הוא רק כמו זריעה בארץ, שאין בה ההתגלות עד לעתיד, אז יהי' קצרו לכם לפי חסד, כמו בשעת קצירה בא הטוב בהתגלות, כן יהי' לעתיד יבא החסד בהתגלות ממש בעולם העשי' ישכון, ויהי' הגוף כלי לאוא"ס, והתהלכתי בתוכם כו', וד"ל. וע' בזהר בהעלותך ושם נתבאר ענין קרנו תרום כו', ועי' לעיל במאמר דקרן* (עכ"ל).

והנה בלקו"ת ד"ה לבאר הדברים ע"פ ונקדשתי* מבאר מ"ש פזר נתן לאביונים גו' קרנו תרום בכבוד, פי' שהמל' דאצילות נקראת קרן ע"ש שהיא התחברות אצי' עם הבריאה, וזהו עד"מ כמו קרן זוית שהוא התחברות ב' הכתלים נויש לומר, שהכוונה היא לא רק להתחברות אצילות ובי"ע הפרטים אלא גם לאצילות ובי"ע הכללים, עד למעלה מהצמצום]. ופי' קרנו תרום בכבוד היינו רוממות המלכות כו' בכבוד שהוא הכתר. וזהו הנמשך ע"י פזר נתן לאביונים שהוא הצדקה. והענין בזה, שבכדי שיומשך האור למטה צ"ל המשכת הכתר דוקא שלמעלה מהשתלשלות, כי מצד בחי' ההשתלשלות אי אפשר שיומשך עד למטה, כי אם מצד הכתר דוקא שלמעלה מהשתלשלות, כי כל הגבוה ביותר יורד למטה יותר. וזהו פזר נתן לאביונים גו' קרנו תרום בכבוד, שע"י מעשה הצדקה נמשך הכתר למלכות, היינו, המשכת האור שלמעלה מהשתלשלות עד למטה מטה.

(8) מאמרי אדה"ז שם ע' נב ואילך.

(9) אמור לד, ד.

(5) הושע י, ב.

(6) בחוקתי כו, יב.

(7) קנר, רע"א.

ב) **ויובן** זה בהקדים¹⁰ מאמר רז"ל¹¹ הני כ"ו הודו כנגד מי, כנגד כ"ו דורות שברא הקב"ה בעולמו ולא נתן להם תורה וזן אותם בחסדו, והיינו, דאף שדורות אלו היו מכעיסין ובאיין, מ"מ, כמה ארך אפים לפניו¹², שהי' זן אותם בחסדו. וצריך להבין, מהו ענין אמירת כ"ו הודו ע"י דוד שהי' כו"כ דורות אחרי מ"ת. גם צריך להבין, הלא בין הכ"ו הודו גו' כי לעולם חסדו חשיב גם ענינים שהיו לאחרי מ"ת, לא רק למכה מצרים בבכוריהם וגו', אשר יצי"מ היתה הכנה למ"ת, אלא גם לסיחון מלך האמורי ולעוג מלך הבשן, שהיו זמן רב אחרי מ"ת, ואיך אפשר לומר שהני כ"ו הודו הם כנגד כ"ו דורות שהיו קודם מ"ת. גם צריך להבין דיוק הלשון זן אותם בחסדו, חסדו דוקא.

ג) **ויובן** זה בהקדים ההפרש בין מקובלים הראשונים שהיו קוראים החסד שלמעלה בשם גדולה, ובין קבלת האריז"ל¹³, שנקרא בשם חסד. וביאור הענין בקצרה הוא, דבחי' חסד דאריך, שהוא חסד שלמעלה מהשתלשלות, נקרא בשם גדולה, לפי שענין הגדולה הוא למעלה מהשתלשלות דוקא, והיינו, שבסדר השתלשלות לא שייך אמיתית ענין הגדולה, שהרי בכל ענין וענין שייך שיהי' יותר גדול ממנו, וא"כ אין זה ענין הגדלות לאמיתתו, כי אם ענין של קטנות, וענין הגדולה הוא למעלה מהשתלשלות, דהיינו בחי' חסד דאריך. וחסד זה הוא הנקרא בשם חסדו. ומ"מ כתיב¹⁴ לך הוי' הגדולה, היינו, שגם בחי' גדולה (בחי' החסד שלמעלה מהשתלשלות) טפלה ובטלה לך, דכיון שזהו אור וגילוי בלבד, הרי זה טפל ובטל לגבי א"ס, ועל זה אמרו רז"ל¹⁵ במקום שאתה מוצא גדולתו (בחי' גדולה שלמעלה מהשתלשלות) אתה מוצא ענותנותו, שזוהי ענוה והשפלה לגבי ית' שמשפיל את עצמו בבחי' גדולה. אך כאשר החסד נמשך באצילות, אזי נקרא בשם חסד ולא בשם גדולה. וכמבואר במ"א בפרטיות יותר שהחסד דאצילות נקרא חסד דמ"ה, להיות שהחסד הוא מצד הביטול, וע"ד שאנו רואים

13) ראה לקו"ת עקב יז, ד. מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ז"ל ע' קלד. אוה"ת וירא צ, א ואילך. ד"ה אם בחוקתי תשט"ז פ"ד ואילך (תו"מ חט"ז ס"ע 271 ואילך).

14) דברי הימים-א כט, יא.

15) ע"פ מגילה לא, א. יל"ש תהלים

רמו תשצד. וראה סה"מ הי"ש"ת ע' 40. וש"נ.

10) ראה בהשיחה שלאחרי המאמר, שזהו מאמר של אדמו"ר מהר"ש משנת תרל"ז, ד"ה הני כ"ו הודו כו"א*.

11) פסחים קיח, א.

12) אבות פ"ה מ"ב.

(* מאמר זה לא נמצא לע"ע. וראה גם המשך יונתי תר"ם ס"ע טו ואילך.

באדם למטה שדוקא מצד הביטול נמשך השפעת החסד. והנה, מצד הביטול שבבחי' חסד דמ"ה, נעשה החסד כלי להמשכת הגדולה (חסד דאריך) שלמעלה מהשתלשלות, היינו, שבחי' חסד דאריך נמשכת בחסד דאצילות, מצד הביטול שבה. וזהו שאמר דוד הני כ"ו כי לעולם חסדו, כי דוד המלך הי' בתכלית הביטול, כמ"ש ואנכי תולעת ולא איש¹⁶, כי עני ואביון אני¹⁷, ועד שאמר על עצמו אם לא שויתי ודוממתי¹⁸, שהוא תכלית הביטול, וע"י הביטול שבו נעשה כלי להמשכת בחי' חסדו שלמעלה מהשתלשלות שיומשך בהשתלשלות.

ד) **וביאור** הענין ע"פ המבואר בלקו"ת¹⁹ על הפסוק²⁰ שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך, שיש ב' בחי' חותם, חותם שוקע וחותם בולט. וכמו עד"מ בחותם למטה, שכאשר מניחים חותם בולט על השעווה נעשה בה שיקוע, וכאשר מניחים חותם שוקע אזי נעשה שם בליטה. ועד"ז יובן בעבודה הרוחנית, שכאשר העבודה היא בבחי' חותם בולט, שהו"ע האהבה כרשפי אש בבחי' רצוא ויצאה מגדר הכלים, שהו"ע הבליטה, הנה עי"ז נמשך מלמעלה בחי' חותם שוקע, שהם האורות השקועים ומלובשים בכלים, והוא בחי' האור דסדר השתלשלות. אבל כאשר העבודה היא בבחי' חותם שוקע, שהו"ע אהבה כמים ובחי' השוב שבא מצד הביטול, שהו"ע השיקוע, הנה ע"י הביטול נעשה כלי להמשכת בחי' חותם בולט, שהם האורות שכולטים ולמעלה מהכלים, והוא בחי' האור שלמעלה מהשתלשלות. וזהו שמצינו באברהם אבינו, שהי' אוהב הראשון, כמ"ש²¹ אברהם אוהבי, שעבודתו באהבה היתה בבחי' השוב דוקא, כמאמר²² זכור אב נמשך אחרך כמים, שאהבה זו היא מצד הביטול, וגם האהבה שלו היתה באופן שהי' כלול בה גם מדת היראה שהו"ע הביטול, ולכן המשיך עי"ז את האור שלמעלה מהשתלשלות. וכמו"כ יעקב אבינו, בחר שבאבות²³, הי' עבודתו בתכלית הביטול, כמ"ש²⁴ קטנתי מכל החסדים ומכל האמת, שזהו כמו הביטול דאברהם אבינו. ולהעיר, שבפעם הא' נאמר²⁵

16 תהלים כב, ז.

17 שם פו, א.

18 שם קלא, ב.

19 שה"ש מה, א ואילך.

20 שה"ש ח, ו.

21 ישעי' מא, ח. וראה רמב"ם הל' (שבעה ערה 10).

22 נוסח תפלת גשם.

23 ראה ב"ר רפע"ו. זח"א קמז, ב. קיט,

ב. קעא, ב. שעה"פ תולדות כז, כה.

24 וישלח לב, יא.

25 במאמר ד"ה הני כ"ו הודו תרל"ז

תשובה פ"י ה"ב.

שהביטול דיִעקב הוא כמו הביטול דאברהם אבינו. ובפעם הב' נאמר שהביטול דיִעקב הוא למעלה יותר מהביטול דאברהם. והיינו, שיִעקב הוא בחי' הת"ת, שהוא תכלית הביטול, וזהו קטנתי מכל החסדים ומכל האמת, בחי' חסד דקשוט, שהוא תכלית הביטול. ולכן גם ההמשכה שע"י יִעקב קו האמצעי הוא אור עליון יותר, כידוע שקו האמצעי עולה עד הכתר²⁶, היינו בחי' פנימיות הכתר, דשאר הקוין מגיעים רק בחיצוניות הכתר, וקו האמצעי מגיע בפנימיות הכתר.

וזהו ג"כ מה שאמרו רז"ל²⁷ לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארו, דהנה, אדם הוא ע"ש אדמה לעלין²⁸, שמורה על בחי' הקדושה גופא, ובזה גופא יש ב' אופנים, רך כקנה, וקשה כארו. קשה כארו הם המדות דתהו, דתהו הוא ג"כ קדושה, אבל המדות דתהו הם מדות תקיפות, שכל מדה היא בתקפה ואינה נותנת מקום לזולתה, ולכן בתהו ה' וימלוך וימת וימלוך²⁹. ותכלית העבודה הוא שיהא רך כקנה, שהם המדות דתיקון שיש בהם הביטול, ולכן כל אחד סובל את זולתו. ובפרטיות יותר הוא בחי' ת"ת דתיקון, דבחי' ת"ת הוא עיקר התיקון, ות"ת הו"ע ההתכללות שכולל ב' הפכים מצד תכלית הביטול, שע"י נמשך אור נעלה ביותר. וזהו ג"כ מ"ש³⁰ נושא עון ועובר על פשע לשארית נחלתו, למי שמשים עצמו כשיריים³¹, דנושא עון ועובר על פשע הם י"ג מדות הרחמים שלמעלה מהשתלשלות, והכלי להמשכת בחי' יגמה"ר שלמעלה מהשתלשלות הו"ע משים עצמו כשיריים, וכנ"ל שהביטול הוא כלי להמשכת האור שלמעלה מהשתלשלות. ואף שהאור שלמעלה מהשתלשלות אין בו מדידה והגבלה כלל, הנה זהו מצד האור עצמו, היינו, שיגמה"ר כמו שהם מצד עצמם אין בהם הגבלות כלל, ויכולים להיות נמשך בכל מקום, אבל מצד המקבל, הרי צריך להיות כלי לזה, שזהו שנקראים בשם י"ג מכילין דרחמי, מכילין מלשון כלים, והכלי לזה הוא הביטול שמשים עצמו כשיריים. וזהו ג"כ ענין התשובה, שעל ידה נמשך האור שלמעלה מהשתלשלות לתקן כל מה שנפגם בסדר

עשרה מאמרות מאמר אם כל חי ח"ב פל"ג. של"ה ג, א. כ, ב. ועוד.
 (29) ראה ל"ת להארז"ל ס"פ וישלח. ובכ"מ.
 (30) מיכה ז, יח.
 (31) ר"ה יז, ב. סנהדרין קיא, ב. וראה אוה"ת שבעה ערה 13.

(26) ראה לקו"ת מסעי צו, ב. תו"ח נח סה, ב. המשך תער"ב ח"א פרק קיד. ועוד.
 (27) תענית כ, ב. וראה ד"ה לעולם יהא אדם תש"ג (סה"מ תש"ג ע' 72 ואילך). ד"ה והי' שארית יעקב דש"פ בלק שנה זו פ"ה ואילך (תו"מ חכ"ג ע' 177 ואילך).
 (28) לשון הכתוב — ישעי' יד, יד. ספר

השתלשלות. דהנה, רמ"ח מ"ע הם רמ"ח אברים דמלכא³², וכאשר האדם עובר עבירה, הנה עז"נ³³ הפושעים בי, בגופא דמלכא, ומ"מ, הנה ע"י התשובה מתתקנים כל הפגמים, והיינו, לפי שע"י התשובה נמשך האור שלמעלה מהשתלשלות, והרי ענין התשובה הוא ביטול ושבירה (צובראָכנקייט), שדוקא ע"ז ממשיכים את האור שלמעלה מהשתלשלות, עד שבמקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד³⁴, לפי שהצדיקים אין להם כלים לקבל האור שנמשך להבע"ת ע"י הביטול שבהם, שהוא הכלי להמשכת האור.

ה) **אמנם** אף שנת"ל שהכלי להמשכת האור שלמעלה מהשתלשלות הוא ענין התשובה, והרי עיקר התשובה היא בלב³⁵, חרטה על העבר וקבלה על להבא, מ"מ, לא מספיק הביטול שבלב בלבד, אלא צריך שהביטול יהי' במעשה דוקא, דכיון שתכלית הכוונה היא שיומשך האור למטה כנ"ל, לכן הנה גם הכלי להמשכת האור שהוא הביטול, צריך להיות במעשה דוקא, והו"ע הביטול שבעשיית הצדקה. וזהו מ"ש³⁶ וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו, דהנה, כובע ישועה הוא בחי' תושבע"פ, וכמשנת"ל³⁷ בענין אני חומה זו תורה³⁸, שתושבע"פ היא בחי' בית מקיף הרחוק ששומרת לא רק את ריח בוגדיו, שהו"ע עבודת הבע"ת, אלא גם את ריח בגדיו, שהו"ע עבודת הצדיקים, דהשמירה לכל הענינים היא ע"י תושבע"פ, ובתושבע"פ גופא הרי זה ע"י סדר נזיקין, דרב יודא כולהו תנויי בנזיקין הוה³⁹, וזהו כובע ישועה שהוא סדר נזיקין, כדרשת חז"ל⁴⁰ עה"פ⁴¹ והי' אמונת עתך חוסן ישועות, ישועות זה סדר נזיקין, דלימוד סדר נזיקין הוא בבחי' להושיע משופטי נפשו⁴². אבל אעפ"כ, לא מספיק לימוד תושבע"פ בלבד, אלא צריך להיות מעשה הצדקה, שזהו מש"נ וילבש צדקה כשריון, דאמיתית השמירה לכל הענינים שלא יהי' שום יניקה כו', הרי זה ע"י מעשה הצדקה דוקא, וזהו וילבש צדקה כשריון, שהצדקה נעשית שריון להגן מהחיצונים.

37) ד"ה פדה בשלום די"ט כסלו פ"ד ואילך (לעיל ע' 200 ואילך).

38) פסחים פז, א.

39) ברכות כ, א.

40) שבת לא, סע"א.

41) ישעי' לג, ו.

42) תהלים קט, לא.

32) תניא רפכ"ג בשם התיקונים. — ראה תקו"ז ת"ל (עד, סע"א).

33) ישעי' סו, כד. זח"ב פה, ב.

34) ברכות לד, ב.

35) תניא פכ"ט (לו, ב). אגה"ק ס"י

(קטו, ב).

36) ישעי' נט, יז.

ובפרטיות יותר, דהנה⁴³, שריון בגשמיות עשוי קשקשים על נקבים. וכמו"כ יובן בענין מעשה הצדקה, שע"ז נעשים נקבים בלבוש העליון, ועד להמשכת האור כמו שאינו מלובש בלבושים כלל, דכאשר האור מלובש בלבושים הרי הוא בהגבלה, ואז יכול להיות נמשך רק בעולמות הרוחניים ולא בעוה"ז הגשמי, ובכדי שיומשך האור למטה הרי זה ע"י מעשה הצדקה דוקא. ולכן לא מספיק האור שלמעלה מהשתלשלות שנמשך ע"י תושבע"פ והביטול דתשובה, כי, להיותו אור המלובש בלבושים, אינו יכול להיות נמשך למטה, ודוקא ע"י מעשה הצדקה נמשך האור ע"י הנקבים, היינו בלא לבושים, שאין בו שום הגבלות כלל, ונמשך עד למטה מטה. אמנם כאשר המשכת האור היא בלי לבושים, אפשר שתהי' מזה יניקה לחיצונים. ועל זה הו"ע הקשקשים, דהיינו שחוזר ומאיר אור המקיף וסותם את הנקבים, שיומשך האור במקום הראוי, בקדושה דוקא. וזהו וילבש צדקה כשריון, שע"י מעשה הצדקה מתחדשים ב' ענינים, המשכת האור למטה בעוה"ז, ושהמשכה תהי' למקום הראוי דוקא.

(ו) **וזהו** ג"כ תוכן בקשת משה זכור לאברהם גו' ולישראל עבדיך⁴⁴, דכיון שמשה פעל המשכת יגמה"ר שלמעלה מהשתלשלות, הרי מצד המשכת האור שלמעלה מהשתלשלות אפשר שיומשך האור גם למקום שאינו ראוי, ועל זה היתה בקשתו, זכור לאברהם ולישראל עבדיך, וכנ"ל שאברהם הי' בתכלית הביטול, וכמ"ש⁴⁵ ואנכי עפר ואפר, שאפר הוא יסוד העפר (דומם) שנשאר אחרי שריפת העץ⁴⁶, וגם יעקב הי' בתכלית הביטול, כמ"ש⁴⁷ קטנתי מכל החסדים ומכל האמת, וזהו זכור לאברהם גו' ולישראל עבדיך, שמצד הביטול דאברהם וישראל עבדיך, ועד"ז משה שהי' בתכלית הביטול, כמ"ש⁴⁷ ונחננו מה, הנה עי"ז פועלים שתהי' המשכת האור למקום הראוי, בקדושה דוקא. וזהו ג"כ מ"ש⁴⁸ ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה, דלכאורה אינו מובן תוכן בקשה זו, הרי דבר הפשוט שישראל הם בהבדלה מכל העמים, ובפרט אחרי מ"ת. אך הענין הוא, שתוכן בקשתו הוא שגם

45) וירא יח, כו. וראה תניא אגה"ק סט"ו.

46) חסר קצת (המו"ל).

47) בשלח טז, ז"ח.

48) תשא לג, טז.

43) ראה אגה"ק ס"ג ד"ה וילבש צדקה

כשריון. וראה גם המשך יונתי הנ"ל ס"ע סב ואילך.

44) תשא לב, יג.

בבחי' פלא שלמעלה מהשתלשלות, ששם נאמר⁴⁹ כחשיכה כאורה, שאור הוא כמו חושך וחושך הוא כמו אור, הנה גם בבחי' זו יהי' ונפלינו גו'.

וזהו ג"כ מה שאמרו רז"ל הני כ"ו הודו כנגד מי, כנגד כ"ו דורות שברא הקב"ה בעולמו ולא נתן להם תורה וזן אותם בחסדו, וחשיב שם ג"כ הענינים שהיו אחרי מתן תורה, והיינו, שגם בחי' חסדו, חסד דאריך שלמעלה מהשתלשלות, יומשך למקום הראוי דוקא, דאע"פ שמצד בחי' חסדו, חסד שלמעלה מהשתלשלות, אפשר להיות ההמשכה גם למקום שאינו ראוי, וכמו כ"ו דורות שהיו ניוזין בחסדו של הקב"ה שהיו מהם גם עובדי עבודה זרה, מ"מ, פעל דוד, ע"י הביטול שבו, שגם ההמשכה דבחי' חסדו תומשך למקום הראוי, בקדושה דוקא.

(ז) **וזהו** ג"כ מ"ש פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד, שע"י העבודה דמעשה הצדקה ממשיכים אור הבלי גבול שלמעלה מהשתלשלות שיומשך למטה, והוא ע"י עשיית הצדקה בלי גבול. והיינו שנתנת הצדקה היא לא רק מעשר או חומש ויותר מחומש, אלא כמ"ש⁵⁰ משפט וצדקה, ששופט את עצמו מה שמוכרח לו והשאר נותן לצדקה⁵¹, ולא אמרו חייך קודמים אלא כשביד אחד קיתון של מים כו'⁵², אבל כאשר חבירו רעב ללחם כו', אי אפשר שהוא יתענג במעדנים וזבח משפחה כו'⁵³. ובאמת הנה גם ענין המשפט בצדקה אינו מספיק, אלא צריך להיות מעשה הצדקה בלי גבול ממש, שעל זה אמרו רז"ל⁵⁴ בכל מאדך בכל ממונך. וע"י עשיית הצדקה בלי גבול הרי נמשך אור הבל"ג שלמעלה מהשתלשלות, והמשכת האור היא למטה בגשמיות. וזהו שאמרו רז"ל⁵⁵ גדול העושה צדקה יותר מכל הקרבנות, דהגם שמעלת הקרבנות גדולה מאוד, וכמ"ש באגה"ק⁵⁶ שכל סדר ההשתלשלות תלוי בדקדוק אחד בענין הקרבנות, ורזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס⁵⁷, וקרבנות מקרבים את הכחות וחושים לאלקות דעש"ז נקראים בשם קרבן⁵⁸, אבל אעפ"כ, הרי ענין הקרבנות הוא שלוקחים בהמה ומביאים אותה לביהמ"ק ומעלים אותה על גבי המזבח, שהעילוי שבזה הוא

54) ואתחנן ו, ה ובפרש"י.

55) סוכה מט, ב.

56) קו"א קס, סע"א.

57) ראה זהר ח"ב רלט, א. ח"ג כו, ב.

58) ראה המשך באתי לגני היש"ת פ"ב

(סה"מ היש"ת ע' 113). וש"נ.

49) תהלים קלט, יב.

50) שם צט, ד. ועוד.

51) ראה תו"א וישלח סג, ב. סה"מ

תרפ"ט ע' 90. וש"נ.

52) ב"מ סב, א.

53) תניא אגה"ק סט"ז.

ברוחניות, משא"כ נתינת צדקה, הרי ענינה הוא נתינה בגשמיות לעני דלית לי' מגרמי' כלום, שעיי"ז ממשיכים את האור למטה בגשמיות, והאור שנמשך הוא אור הבלי גבול כנ"ל. וזהו גם החילוק בין מצות צדקה לכל שאר המצוות, דהנה"ט כל המצוות הם בהגבלה, דהגם ששרשם באור הבל"ג, הנה כפי שניתנו למטה הרי הם בהגבלה דוקא, וכמו ציצית ד' חוטי'ן וה' קשרים, ותפילין אצבעים על אצבעים (אך אין זה מעכב) ומרובעים דוקא, והדס ג' טפחים ולולב ד' טפחים וגם באתרוג יש שיעור, וסוכה ז' טפחים, משא"כ בצדקה, הנה גם כפי שהמצוה ניתנה למטה צריך להיות אופן קיומה בלי הגבלות כלל, ועיי"ז ממשיכים את אור הבל"ג למטה ממש. אמנם מצד המשכת אור הבל"ג הרי אפשר שיהי' מזה יניקה כו', ועל זה הוא ענין המשפט בצדקה, ששופט את עצמו כו', שהו"ע הביטול, שעיי"ז נעשה כלי שתהי' ההמשכה למקום הראוי דוקא, וכמשנת"ל בענין הקשקשים שעל הנקבים.

וזהו פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד, דכאשר הצדקה היא בדרך פיזור, היינו בלי גבול, אזי ממשיכים את אור הבל"ג למטה, אלא שעכשיו הוא בהעלם, ויתגלה לעתיד, וזהו עומדת לעד, שעכשיו היא עומדת ואינה נמשכת להתגלות, עד לעת"ל, בעולם התחי', לנשמות בגופים בעוה"ז, שאז יתגלה האור. ומסיים קרנו תרום בכבוד, קרנו קאי על כנסת ישראל ועל כאו"א מישראל בפרט, אשר רק הקרן דישראל ירום, היינו שלא תהי' יניקה לחיצונים, אלא ההמשכה תהי' במקום הראוי, לישראל דוקא.

